

– Pomozi Bog!

– Pomozi Bog... – odgovori starijat kaluger. – Ti, brate, obikoli cjal svjat, a chak sega dojde v Hilendar! – kaza ukoritelno.

– Priznavam, greshen sym, otche – kazah, navezhdajki se da mu celuvam ryka, koeto toj uchtivo izbegna, kato ja spusna.

Pokaza mi kyde da slozha prashnija sak, a sled tova zheleznija krevat, na kojto shte spja v prostornata gostna bez nikakvo drugo obzavezhdane, osven masa i stol, a sled tova izleze i me ostavi sam.

Sljazoh po najadenite ot chervojad skycashti stylbi do syvsem pustija manastirski dvor i sednah na kamennata pejka. Sled (i sam ne znam kolko) vreme, chuvstvah, che syshtestvuvam i che ne iskam nishto. Goreshtijat vyzduh, izpylnen s cvyrkota na shturci, vreshe, hvanat v kapana na manastirskite zidove. Tuk, znachi, svyrshvashe svetyt, cjaloto mu pusto shtestlavie i ljubopitstvo.

Mekijat ukor na starija monah me nakara da napravja ravnosmetka. Da, bil sym navsjakyde. Izbrodih planetata ne kato sybirach na zabelezhitelnosti i trepeti, a po-skoro zahvyrljan nasam-natam po neja ne po svoja volja. Prez poslednite chetiri godini, dokato prodylzhavashe vojnata, pytuvah tvyrde malko izvyn granicite na rodnata, kojato mesec sled mesec, den sled den vse poveche se smaljavashe, dokato ne stana tolkova malka, che dnes mozhesh da ja obikolish s kola ot edinija do drugija kraj za edin den. Sledejki nejnoto smaljavane, sjakash i sam se smaljavah. Na praga na shejsette sym; mozhe bi trjabva da napravja okonchatelen spisyk na vsichki kraishita, gradove, ostrovi, rodnini, prijateli i ljubovi, koito sym izgubil prez poslednite godini. Samo kolko ulici, za koito si mechtaja, ulici, na koito vednaga biha me ubili, ili, v naj-dobrija sluchaj,

arestovali, shtom me vidjat! A v tova chislo, spored ravnosmetkata na zhivota mi, sred pyrvite e ulicata, na kojato sym se rodil.

Eto naj-nakraja mjestoto, koeto vjarvam, che nikoga ne mozhe da byde izgubeno! Dokato se sgromoljasvaha i smenjaha dyrzhavite, v koito zhiveeh, tehnite imena i vladeteli, tuk, v Hilendar, e tleelo prez tova vreme i mnogo vekove predi tova, edva vidimo, slabichko plamyche na kandilo, koeto ne sa uspeli da zagasjat nito vsichki krystonosni buri, nito vsichki aziatski vetrove.

– Myrtyv sym i predi smyrтта – pisal sveti Sava prez dvanajseti vek, gledajki syshtija tozi dvor – i predi syda se osyzhdam sam, predi bezkonechnite myki se izmychvam sam – ot otchajanie...

Tuk sym, znachi syshtestvuvam.